

THE LAW CONCEPT IN ECONOMY¹

Herman Dooyeweerd

Mededelingen (1946):2-3.

A practice of economic science, which is essentially governed by the ground motive of the Christian religion, may be ??? baparken to the field of so-called economic policy. ??? begin with a reformation of the soil hedges than economic theory itself.

Zulka is only possible from a scriptural vision of created reality, in which the place of the economic aspect in the order of the aspects is determined and at the same time the typical role played by the various social circles in the economic aspect of reality is taken into account.

=====

The place that the economic aspect occupies in the order of its various aspects, according to its general nature, is expressed in its special (so-called modal) structure, in which at the same time the irreducible peculiarity of economic life and its indissoluble connection with all express other aspects of reality.

The investigation of this (modal) structure also reveals to us the true character of economic laws.

--- 2

Without insight into the true nature of these laws, an intrinsically Christian economic theory is not possible.

The concept of law in economics is demonstrably dependent on the religious starting point and the theoretical view of reality rooted in it.

This applies both to the older view of the physiocrats and the classical school, which attributed to economic laws the character of indissoluble and universal laws of nature, and to the more modern view of the Austrian school, which began to distinguish between the exact laws of pure economic theory and the mere empirical regularities or typical arrangements of economic events in "historical reality". It applies both to the modern view of the so-called mathematical school (SCHUMPETER, the school of LAUSANNE *et al.*), which sees in economic laws nothing more than mathematical equations for the functional relationships of the objective quantities of goods, and to the so-called cultural-scientific, sociological view of MAK WEBER and his school, who sees in economic laws only relatively arbitrarily constructed "ideal-typical rules" which serve to understand the rational, expedient sense of subjective economic action and thereby to explain its probable causal outcome. It applies as much to the modern phenomenological view of these laws as "essential laws" of "economic being" (JOSEPH BACK), as to the older view of the Historical school, which flatly denied the

---

¹ Short summary of Prof. Dr. H. DOOYEWEERD's speech at the most recent annual meeting.

This is an English translation by Google Translate of a Dutch text, below, OCR'd from an old scan of paper pages. The paper was smudged in some places and had sundry marks and dots around the text. The OCR'd Dutch text was eye-checked against the scan, and two translations were made, one using the 'Translate' option for text selected, and the other pasting the selected text into a Google Translate browser, and the two texts were compared. The English below makes use of both.

Andrew Basden, 9 August 2023

existence of economic laws and treated economic research in a mere description. of historical-economic development.

--- 3

The predominant trend in modern economics still adheres to a scientific method of inquiry aimed at a causal explanation of economic phenomena, excluding all normative standards.

This natural-scientific conception of economic laws, however, comes into irreconcilable conflict with the normative nature of the economic aspect of reality itself. The distinction between economic and non-economic action, necessarily used by everyone, already implies the validity of essential economic norms or valuation rules. The economic concept of value is a thoroughly normative concept, which makes no sense in a scientific research method.

The current view of natural science must indeed flee into constructed "ideal types" of "perfectly free competition" or a completely closed monopoly position of the entrepreneur. Only in recent years has [trecht?] man onk attempted the so-called "monopolistic [monopolistic?] sepsarmency?" in the research (CHAMBERLIN, ROBINSON et al.). In the case of the "ideal types" that have been constructed, the apparent necessity of operating with economic norms is no longer necessary, because here one has simply placed oneself outside the order of reality and can therefore operate calmly with the fiction of the "homo economicus", who interacts with nature-necessity of a psychic instinct is guided solely by its self-interest.

--- 4

On the other hand, modern theory has abandoned the conception of exact laws of absolutely general validity in "pure theory" across the board.

Under the pressure of "historical criticism" people seem to have become "more modest" and they are still clinging only to exact laws for a certain historical-economic situation.

However, this also reveals a valuable idea of the founder of the Austrian school, CARL MENGER, that the exact laws of economics have universal validity, insofar as they relate [apply?] not to empirical phenomena, but to the "*Wirtschaftlichkeit*" as such of human action.

--- 5

This idea gained in significance insofar as MENGER recognized that these laws could not bear the character of "laws of nature", but that they must be regarded as "*exact Gesetze der ethischen Welt*". The great economist had indeed come very close to the insight that economic laws must have a normative character.

However, he did not implement this fruitful insight and his followers (v. BOHM-BAWBECK, SAX et al.) fell back into the natural scientific way of thinking.

From the point of view of the Philosophy of the Law-Idea, however, it must be maintained that there are indeed economic laws of universal validity, which are included in the structure of the economic aspect as such and are rooted in the divine order of creation. They must be traced as such from the nature of the economic.

In the analysis of the general structure of the economic aspect, the core moment must above all be traced, which guarantees this aspect its irreducible nature and self-legality.

Then the so-called (analogical or retrospective moments in this structure must be analyzed, which in the economic aspect guarantee the inner coherence with all earlier aspects of reality (these are the aspect of interaction, the language aspect, the logical aspect, the psychic feeling aspect, the organic life aspect, the physico-chemical aspect of movement, the spatial aspect and the numerical aspect) And finally the so-called anticipatory or forward-pointing moments in this structure, which, in the economic aspect itself, show the inner coherence with the later aspects (the aesthetic, juridical, moral and religious aspect) and who, in the last analysis, turn the theoretical gaze to the religious root of all economic life.

--- 6

This analysis reveals generally valid states of affairs, which have been perpetually neglected in mainstream economics and which can only be exposed by a scriptural view of the order of reality.

This scriptural view of reality is therefore decidedly superior to the humanistic one, since it, guided by the ground motive of Word-revelation, takes into account both the irreducibility and sphere sovereignty of the economic aspect and its inseparable connection with all other aspects of created reality.

The problems which could not be satisfactorily resolved in current economic theories (such as the relation of the actual economic aspect to the historical, the psychological, the physical and mathematical point of view, the proper nature of the concept of economic causality and equilibrium , the inner character of "economic imputation", the actual nature of "economic value", the relationship between economy and law, economy and morality, economy and belief) find here a natural solution, which is oriented to the order of reality itself.

--- 7

above all, the analysis of the structure of the economic aspect irrefutably reveals the normative character of the economic laws, which, however, in the divine order of reality are given to us only as principles for economic valuation.

For their further concretization these principles require human design. this design is always founded in the historical development of culture and thus introduces the variable moment in [into?] the positive economic laws (think of the development of the forms of production).

the normative character of economic laws does not exclude the possibility of a statistical description of regularities in human action in its economic aspect. this possibility exists for all normative aspects of human action, but applies only to the mass phenomena. but the subjective human behavior itself, in its economic aspect and in its regularity, cannot be understood separately from economic standards of valuation. cf e.g. Gresham's law: bad money drives out good money.

After all, it is clear at first sight that this law lacks any essential natural-scientific sense. What constitutes "good" and "bad" money can only be determined by applying economic norms. And through a ban on gold exports and exchange controls, the government has it to a certain extent to prevent the crowding out of good money. which would of course not be possible under a natural law.

--- 8

It is always necessary in the detection of the generally valid laws, which are based in the nature of the economic aspect as such, are kept in mind that a purely economic reality does not exist, but that human action in its relation to the goods as such functions without

exception in all aspects of reality. The economic norms concern only the economic side of this action.

In the second place, the science of economics must take advantage of the insight which the Philosophy of the Law-Idea has opened up into the structure of the subject-object relationship.

The economic goods are economic objects, which as such are only existent in their structural relation to possible subjective economic valuation on the part of man, yet cannot be reduced to subjective valuations.

In this way a position has been taken in principle against both the subjectivist and the objectivist theories of value.

Thirdly, economic theory must take advantage of the insight which the Philosophy of the Law-Idea has opened up into the individuality structures of society.

This concludes one of the most thorny problems of economic science, namely its relation to sociology, seen in a fundamentally new light.

Within the individuality structures of society, such as those of family, state, enterprise, market, etc., etc., the various aspects of reality are grouped in a typical way into an individual whole, with the typical destination function in one normative aspect and in another the typical foundation function of the circle of life is contained. Only a limited number of the differentiated life circles (as company, industry, international trade and market) are qualified by an economic destination function.

--- 9

All organized life circles (such as state, church, company, trade union, etc., etc.) are typically historically founded in a power organization of its own typical nature. On the other hand, this does not apply to communities founded in "nature" such as marriage, family and relatives.

It is scientifically impermissible to use such typical structures as e.g. to make the "free market" or "free company" or the "state" the standard type of economics.

In each of these circles of life, different types of economic laws apply, which are also given a typical economic design. However, this does not detract from the fact that in all these very different types the general or modal law of the economic aspect is maintained.

Account must also be taken of the historical standard of differentiation for human society, which governs the process of opening up in cultural development. In an undifferentiated, more or less primitive structure of society, the economic laws must necessarily also be applied in a still undifferentiated typical form. Here we do not yet find any typically economically qualified forms of life such as the free market, free enterprise, etc.

The insight into the inner nature and the mutual interweaving of the differentiated spheres of life with the typical spheres of economic life determined by them is of fundamental importance also for economic policy, in particular also for the so-called economic policy, and for the question of public-law industrial organization in its relation to the economic field. It makes us take a position against any violation of sovereignty in our own sphere, including in the economic field.

----- DUTCH

HET WETSBEGRIP IN DE ECONOMIE²

i)

Een wezenlijk door het grondmotief der christelijke religie beheerachte beoefening der economische wetenschap mag zich ??? baparken tot het terrein der zgn. economische politiek. ??? beginnen met een reformatie van de grondshagen dan economische theorie zelve.

Zulka is slechts mogelijk vanuit een schriftuurlijke visie op de geschapen werkelijkheid, waarin de plaats van het economisch aspect in de orde der aspecten wordt bepaald en tegelijk rekening wordt gehouden met de typische rol, welke de onderscheiden samenlevingskringen in het economisch aspect der werkelijkheid vervullen.

=====

De plaats, die het economisch aspect naar zijn algemeene geaardheid in de orde der verschillende aspecten inneemt, drukt zich uit in zijn bijzondere (zgn. modale) structuur, waarin zich tegelijk de onherleidbare eigen-aard van het economisch leven en zijn onverbreekelijke samenhang met alle andere aspecten der werkelijkheid uitdrukken.

Het onderzoek naar deze (modale) structuur ontdekt ons ook het ware karakter van de economische wetten.

--- 2

Zonder inzicht in de ware geaardheid dezer wetten, is een intrinsiek christelijke economische theorie niet mogelijk.

Het wetsbegrip in de economie is aantoonbaar afhankelijk van het religieuze uitgangspunt en de daarin gewortelde iheoretische visie op de werkelijkheid.

Dit geldt zoowel voor de oudere opvatting der physiocraten en der klassieke school, welke aan de economische wetten het karakter van onverbreekelijke en voor alle tijden geldende natuurwetten toekende, als voor de meer moderne opvatting der Oostenrijksche school, die begon te onderscheiden tusschen de exacte wetten der zuiver-economische theorie en de bloot empirische regelmatigheden of typische regelen van het economisch gebeuren in de "historische werkelijkheid". Het geldt zoowel voor de moderne opvatting der zgn. mathematische richting (SCHUMPETER, de school van LAUSANNE e. a.), welke in de economische wetten niets andere ziet dan mathematieche vergelijkingen voor de functioneele samenhangen der objectieve goederenquantiteiten, als vdor de zgn. cultuurwetenschappelijke, socioiogische opvatting van MAK WEBER en zijn school, die in de economische wetten nog slechts betrekkelijk willekeurig geconstrueerde "ideaal-typische regels" ziet, welke dienen om den rationeelen, doelmatigen zin van het subjectief economisch handelen te verstaan en daardoor in zijn waarachijnlijkten causalen afloop te verklaren. Het geldt evenzeer voor de moderne-phaenomenologische opvatting dezer wetten als "wezenswetten" van het "economische zijn" (JOSEPH BACK), als voor de oudere opvatting der Historische school, die het bestaan van economische wetten kortweg loochende en het economisch onderzoek in bloote beschrijving van de historisch-economische ontwikkeling liet opgaan.

---

² Korte 'samenvatting van het referaat van Prof. Dr H. DOOYEWEERI) op de jongste jaarvergadering.

--- 3

De overheerschende richting in de moderne economie houdt nog immer vast aan een natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode, die op een oorzakelijke verklaring der economische verschijnselen is gericht met uitschakeling van alie normatieve maatstaven.

Deze natuurwetenschappelijke opvatting der economische wetmatigheden komt echter in onverzoenlijken strijd met de normatieve geaardheid van het economisch aspect der werkelijkheid zelve. Reeds de door ieder noodzakelijkerwijs gehanteerde begenstelling tusschen economisch en on-economisch handelen sluit in zich de gelding van wezenlijke economische normen of waardeeringsregelen. Het economisch waardebegrip is een door en door normatief begrip, dat in een natuurwetenschappelijke onderzoeksmethode geen zin heeft.

De gangbare natuurwetenschappelijke opvatting moet inderdaad vluchten in geconstrueerde "ideale typen" van een "volkomen vrije concurrentie" of een volstrekt gesloten monopoliepositie van den ondernemer. Eerst in de laatste jaren tracht [trecht?] man onk de zgn. "monopolistische [monopolistische?] sepsarmentie?" in het onderzoek te betrekken (CHAMBERLIN, ROBINSON e. a.). Bij de geoonstrueerde "ideale typen" vervalt schijnbasr de noodzakelijkheid met economische normen te opereeren, omdat men hier zich nu eenmaal buiten de orde der werkelijkheid heeft geplaatst en dus rustig kan opereeren met de fictie van den "homo economicus", die zich met de natuur-noodzakelijkheid van een psychisch instinct uitsluitend door zijn eigenbelang laat leiden.

--- 4

Anderzijds heeft de moderne theorie de opvatting van exacte wetten van volstrekt algemeene geldigheid in de "zuivere theorie" over de geheele linie prijsgegeven.

Onder den druk der "historische critiek" is men schijnbaar "bescheidener" geworden en houdt men nog siechts vast aan exacte wetten voor een bepaalde historisch-economische situatie.

Daarmede is echter tevens een waardevolle gedachte van den grondlegger der Oostenrijksche school CARL MENGER prijsgegeven, dat de exacte wetten der economie algemeen-geldigheid bezitten, inzoover zij niet op de empirische verschijnselen, maar op de "Wirtschaftlichkeit" als zoodanig van het menschelijk handelen betrekking hebben.

--- 5

Deze gedachte won aan beteekenis, inzoover MENGER erkende, dat deze wetten niet het karakter van "natuurwetten" konden dragen, maar dat zij moeten worden beschouwd als "exakte Gesetze der ethischen Welt". De groote econoom was hier inderdaad dicht genaderd tot het inzicht, dat de economische wetten norm-karakter moeten bezitten.

Hij heeft dit vruchtbaar inzicht echter niet doorgevoerd en zijn volgelingen (v. BOHM-BAWBECK, SAX e. a.) vervielen weer in de natuurwetenschappelijke denkwijze.

Op het standpunt van de Wijsbegeerte der Wetsidee moet echter worden vastgehouden aan de gedachte, dat er inderdaad economische wetmatigheden van algemeen-geldigheid bestaan, die in de structuur van het economisch aspect als zoodanig besloten en in de goddelijke scheppingsorde geworteld zijn. Zij moeten uit de geaardheid van het economische als zoodanig worden opgespoord.

Bij de analyse van de algemeene structuur van het economisch aspect dient voor alles het kern-moment te worden opgespoord, dat aan dit aspect zijn onherleidbare geaardheid en eigenwettelijkheid waarborgt.

Dan dienen de zgn. (analogische of terugwijzende momenten in deze structuur te worden geanalyseerd, die in het economisch aspect den innerlijken samenhang met alle vroegere aspecten der werkelijkheid waarborgen (dit zijn het aspect van omgang en verkeer, het taalaspect, het logisch aspect, het psychisch gevoelsaspect, het organisch levensaspect, het fysisch-chemisch aspect der beweging, het ruimtelijk aspect en het getalsaspect). En eindelijk de zgn. anticiperende of vooruitwijzende momenten in deze structuur, die in het economisch aspect zelve den innerlijken samenhang met de latere aspecten (het aesthetische, juridische, moreele en het geloofsaspect) handhaven en die ter laatste instantie den theoretischen blik richten op den religieuzen wortel van heel het economisch leven.

--- 6

Bij deze analyse komen algemeen-geldige standen van zaken aan het licht, die in de gangbare economie doorlopend verwaarloosd zijn en die alleen bij een schriftuurlijke visie op de werkelijkheidsorde kunnen worden blootgelegd.

Deze schriftuurlijke werkelijkheidsvisie is daarom beslist superieur tegenover de humanistische, omdat zij, geleid door het grondmotief der Woord-openbaring, zoowel de onherleidbaarheid en souvereiniteit in eigen kring van het economisch aspect als zijn onlosmakelijken samenhang met alle andere aspecten der geschapen werkelijkheid in rekening stelt.

De problemen, die in de gangbare economische theorieën niet tot bevredigende solutie konden worden gebracht (als de verhouding van het eigenlijk economisch aspect tot het historisch, het psychologisch, het fysicaal en mathematisch gezichtspunt, de eigenlijke aard van het economisch-causaliteits en evenwichtsbegrip, het innerlijk karakter der "economische toerekening", de eigenlijke aard van de "economische waarde", de verhouding tusschen economie en recht, economie en moraal, economie en geloof) vinden hier een natuurlijke oplossing, die aan de orde der werkelijkheid zelve is georiënteerd.

--- 7

De analyse van de structuur van het economisch aspect brengt voor alles op onweerlegbare wijze het normatief karakter der economische wetten aan het licht, die echter in de goddelijke orde der werkelijkheid ons slechts als beginselen voor de economische waardeering gegeven zijn.

Voor hun nadere concretiseering behoeven deze beginselen menselijke vormgeving. Deze vormgeving is steeds in de historische cultuur-ontwikkeling gefundeerd en brengt dus het variabel moment in de positieve economische wetten (denk aan de ontwikkeling der productie-vormen).

Het normatief karakter der economische wetten sluit niet uit de mogelijkheid van een statistische beschrijving van regelmatigheden in het menselijk handelen in zijn economisch aspect. Die mogelijkheid bestaat voor alle normatieve aspecten van het menselijk handelen, doch is alleen op de massale verschijnselen toepasselijk. Maar de subjectieve menselijke gedragingen zelve blijven in haar economisch aspect ook in haar regelmaat niet los van economische waardeeringsmaatstaven te vatten. Vgl. b.v. de zgn. wet van GRESHAM: kwaad geld verdringt goed geld.

Het is immers op het eerste gezicht duidelijk, dat deze wet iederen wezenlijk natuurwetenschappelijken zin mist. Wat "goed" en "kwaad" geld heteekent, kan slechts onder aanlegging van economische normen worden uitgemaakt. En door een verbod van gouduitvoer en deviezen-controle heeft de overheid het tot op zekere hoogte in de hand, de verdringing van goed geld tegen te gaan. hetgeen bij een natuurwet uiteraard niet mogelijk zou zijn.

--- 8

Steeds moet bij de opsporing der algemeen-geldige. wetmatigheden. die in den aard van het economisch aspect als zoodanig zijn gegrond, voor oogen worden gehouden, dat een zuiver economische werkelijkheid niet bestaat, maar dat het menscheijk handelen in zijn verhouding tot de goederen als zoodanig in alle aspecten der werkelijkheid zonder uitzondering fungeert. De economische normen betreffen slechts de economische zijde van dit handelen.

In de tweede plaats moet in de economische wetenschap profijt worden getrokken van het inzicht, dat de Wijsbegeerte der Wetsidee heeft geopend in de structuur der subject-object relatie.

De economische goederen zijn economische objecten, die als zoodanig slechts bestaanbaar zijn in hun structureele betrekking tot mogelijke subjectief econmnsische waardeering van de zijde des menschen, maar toch niet tot subjectieve waarde-schattingen herleidbaar zijn.

Daarmede is principieel positie gekozen zoowel tegen de subjectivistische als tegen de objectivistische waarde-theorien.

In de derde plaats moet in de economische theorie profijt worden getrokken van het inzicht, dat de Wijsbegeerte der Wetsidee heeft geopend in de individualiteits-structuren der samenleving.

Hiermede wordt een der neteligste problemen van de economische wetenschap, nl. haar verhouding tot de sociologie. in een wezenlijk nieuw licht gesteld.

Binnen de individualiteits-structuren der samenleving als die van gezin, staat, onderneming, markt enz. enz. zijn de onderscheiden aspecten der werkelijkheid op een typische wijze gegroepeerd tot een individueel geheel, waarbij in een bepaald normatief aspect de typische bestemmingsfunctie en in een ander de typische fundeeringsfunctie van den levenskring is besloten. Slechts een beperkt aantal der gedifferentieerde levenskringen (als onderneming, bedrijfstak, internationale handel en markt) zijn door een economische bestemmingsfunctie gequalificeerd.

--- 9

Alle georganiseerde levenskringen (als staat, kerk, onderneming, vakorganisatie enz. enz.) zijn typisch historisch gefundeerd in een machtsorganisatie van eigen typische geaardheid. Dit geldt daarentegen niet voor de in de "natuur" gefundeerde gemeenschappen als huwelijk, gezin en familie.

Het is wetenschappelijk ontoelaatbaar een dezer typische structuren als b.v. de "vrije markt" of het "vrije bedrijf" of den "staat" tot standaardtype voor de economie te verheffen.

In elk dezer levenskringen gelden andere typen van economische wetten, die ook typische economische vormgeving krijgen. Dit doet echter niets af aan het feit, dat in al deze

zeer uiteenlopende typen de algemeene of modale wetmatigheid van het economisch aspect gehandhaafd blijft.

Ook dient rekening te worden gehouden met de historische differentieeringsnorm voor de menselijke samenleving, die het ontsluitingsproces in de culturele ontwikkeling beheerscht. In een ongedifferentieerde, meer of min primitieve, structuur der samenleving moeten de economische wetten noodzakelijk ook in een nog ongedifferentieerden typischen vorm tot toepassing komen. Hier vinden wij nog nergens typisch economisch gequalificeerde levensvormen als vrije markt, vrije onderneming enz.

Het inzicht in den innerlijken aard en de onderlinge vervlechting der gedifferentieerde levenskringen met de daardoor bepaalde typische sferen van het economisch leven, is van principieel belang ook voor de economische politiek, met name ook voor de zgn. conjunctuur-politiek, en voor het vraagstuk der publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie in zijn verhouding tot het economisch terrein. Het doet ons positie kiezen tegen iedere aantasting der souvereiniteit in eigen kring ook op economisch gebied.